

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Mgr. Lucie Trejbalové a soudců Mgr. Karolíny Tylové, LL.M., a Mgr. Zdeňka Macháčka ve věci

žalobce:
bytem

proti

žalovanému: **Krajský úřad Libereckého kraje**
sídlem U Jezu 642/2a, Liberec 2

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 23. 11. 2018, č. j. SO/P/425/2018/Va/08 TP-ODV-02

takto:

- I. Rozhodnutí Krajského úřadu Libereckého kraje ze dne 23. 11. 2018, č. j. SO/P/425/2018/Va/08 TP-ODV-02, se zrušuje pro vady řízení a věc se vrací k dalšímu řízení žalovanému.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci na náhradu nákladů řízení částku 3 000 Kč ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobce se domáhá zrušení shora označeného rozhodnutí žalovaného, kterým bylo zamítnuto jeho odvolání a potvrzeno rozhodnutí Magistrátu města Liberec, odbor správní a živnostenský (dále jen „správní orgán I. stupně“) ze dne 31. 8. 2018, č. j. CJ MML 197337/18. Tímto rozhodnutím správní orgán I. stupně podle § 12 odst. 1 písm. c), odst. 2 zákona č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech (dále jen „zákon o evidenci obyvatel“), zrušil žalobci údaj o místu trvalého pobytu na adrese [REDACTED], [REDACTED].
2. Správní řízení bylo zahájeno dne 26. 10. 2016 na návrh [REDACTED], který k návrhu doložil žádost o doplnění údajů v evidenčním listě, ve kterém paní [REDACTED] oznámila, že spolubydlící osobou je [REDACTED]; výpis z obchodního rejstříku, podle něhož je [REDACTED] jediným společníkem a jednatelem společnosti [REDACTED] podle výpisu z katastru nemovitostí vlastníci pozemek p. č. [REDACTED] v k. ú. [REDACTED], jehož součástí je dům č. p. [REDACTED]; dále nájemní smlouvu uzavřenou mezi společností [REDACTED] a [REDACTED] o pronájmu bytu č. [REDACTED] v domě č. p. [REDACTED] na adrese [REDACTED], [REDACTED]. V návrhu byla jako důvod zániku užívacího práva uvedena změna spolubydlící osoby v evidenčním listu a jako svědkyně označena [REDACTED] s bydlištěm na uvedené adrese.
3. Po provedení ústního jednání dne 23. 11. 2016 a svědecké výpovědi [REDACTED] konané mimo ústní jednání dne 29. 11. 2016 správní orgán I. stupně opakovaně (rozhodnutí ze dne 6. 12. 2016 a 16. 4. 2018) rozhodl o zrušení údaje o místu trvalého pobytu žalobce. K odvolání žalobce žalovaný tato rozhodnutí zrušil a věc vrátil prvostupňovému správnímu orgánu k dalšímu řízení (rozhodnutí žalovaného ze dne 29. 1. 2018 a 8. 6. 2018).
4. V dalším průběhu se dne 25. 7. 2018 konalo ústní jednání ve věci, k němuž se žalobce nedostavil. Navrhovatel k věci uvedl, že společnost [REDACTED] je vlastníkem nemovitosti na uvedené adrese, první dva roky probíhala rekonstrukce celého domu kromě bytu, kde bydlel [REDACTED] starší (otec žalobce), a v roce 2010 byla smlouva o nájmu [REDACTED] nikdo jiný se na uvedené adrese nezdržuje. V protokolu bylo poznamenáno, že návrh byl doplněn o některé údaje dne 25. 7. 2018. Ze zadní strany návrhu vyplývá, že doplnění se týkalo upřesnění toho, že [REDACTED] podává návrh jako jednatel společnosti [REDACTED] a žádost o zrušení údaje o místu trvalého pobytu se týká [REDACTED] nar. [REDACTED].
5. Rozhodnutí ze dne 31. 8. 2018 o zrušení údaje o místu trvalého pobytu žalobce správní orgán I. stupně zdůvodnil tím, že otec žalobce, který dával souhlas k přihlášení žalobce, jež je na adrese trvale hlášen od 13. 3. 1996, se v roce 2010 z uvedené adresy odstěhoval. Svědeckou výpověď [REDACTED], která uvedla, že na adrese bydlí od roku 2012 a žalobce nezná, nikdy ho tam neviděla, měl správní orgán I. stupně za prokázané, že žalobce objekt minimálně pět let neužívá. Správní orgán I. stupně tak měl v souladu s § 12 odst. 1 písm. c) zákona o evidenci obyvatel za splnění obě podmínky pro zrušení trvalého pobytu.

6. Žalobcovu odvolání ze dne 5. 10. 2018, doplněné dne 8. 11. 2018, žalovaný zamítl žalobou napadeným rozhodnutím ze dne 23. 11. 2018. Žalovaný konstatoval, že společnost [XX], je majitelem předmětné nemovitosti a navrhovatel byl oprávněn k podání předmětného návrhu. Ke splnění podmínky zániku užívacího práva žalovaný konstatoval, že žalobce byl na adrese k trvalému pobytu přihlášen se souhlasem svého otce, získal tak pouze odvozený užívací titul, originální užívací právo mu nevzniklo. S odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 11. 2014, sp. zn. 10 As 125/2014, žalovaný konstatoval, že v řízení není potřeba prokazovat zánik užívacího práva, které nikdy nevzniklo, na zákonnou podmínku prokázání zániku užívacího práva podmiňující zrušení údaje o místu trvalého pobytu občana se hledí jako na splněnou. Ze svědecké výpovědi [XX] měl i žalovaný za prokázané, že žalobce se v místě trvalého pobytu nezdržuje, byt k bydlení nevyužívá. Přestože se v průběhu řízení žalobce opakovaně vyjádřil, podle žalovaného neužívání objektu účinně nezpochybnil, nenamítal, že se v místě trvalého pobytu zdržuje a byt užívá. K námitkám žalobce žalovaný konstatoval, že se s nimi vypořádá nad rámec svých povinností, neboť se jednalo o námitky, které žalobce mohl uplatnit již v průběhu prvostupňového řízení a neučil tak. Žalovaný v této souvislosti citoval § 82 odst. 4 správního řádu. K námitce pozměnění návrhu konstatoval, že v reakci na doporučení žalovaného jednatele v rámci ústního jednání dne 25. 7. 2018 doplnil, že návrh byl podán na žalobce, čímž byly pochybnosti ohledně osoby, které je navrhováno zrušení údaje o místu trvalého pobytu, odstraněny. Od počátku řízení žalobce věděl, kdo je navrhovatelem a kdo za společnost [XX] jedná. Žalovaný připustil formální nepřesnosti v případě označení navrhovatele v průběhu prvoinstančního řízení, což ovšem nevedlo k nejistotě ohledně osoby navrhovatele. K námitce porušení rovnosti účastníků řízení žalovaný odkázal na § 45 odst. 2 správního řádu, který správnímu orgánu ukládá povinnost pomoci žadateli odstranit nedostatky návrhu na místě nebo jej vyzvat k jejich odstranění. K námitce, že žalobce nedokáže přezkoumat, kdy mu zaniklo užívací právo k objektu, žalovaný zopakoval, že pokud byl údaj o trvalém pobytu přihlášené osoby zapsán na základě souhlasu oprávněné osoby, je podmínka zániku užívacího práva občana k objektu splněna ze své podstaty vždy. Pokud byl žalobce na uvedené adrese přihlášen k trvalému pobytu na základě souhlasu svého otce, není majitelem, spolujaditelem, ani oprávněným uživatelem předmětné nemovitosti, je si této skutečnosti vědom, v řízení ani nenamítl, že by mu užívací právo aktuálně svědčilo. K svědecké výpovědi žalovaný uvedl, že svědkyně má od 19. 3. 2013 na uvedené adrese evidován údaj o místu trvalého pobytu, ačkoli zásilku vypravenou dne 4. 11. 2016 nepřevzala, zásilku vypravenou dne 4. 7. 2018 převzala, přičemž žalobce ani nenamítal nepravdivost její svědecké výpovědi.

II. Žaloba

7. Ve včasné žalobě žalobce především namítal nedostatek aktivní a pasivní legitimace účastníků řízení. Uvedl, že návrh byl doručen [XX], týkal se zrušení místa trvalého pobytu [XX], nar. [XX]. Z listiny je patrné, že údaje někdo dodatečně pozměnil. Při ústním jednání byla učiněna další změna účastníků řízení, jako navrhovatel byla označena společnost [XX] a jako účastník řízení [XX], nar. [XX]. Podle žalobce takovou záměnu (vystoupení a vstoupení) účastníků řízení správní řád v průběhu řízení neumožňuje, analogicky dle § 92 o. s. ř. byl nutnou podmínkou záměny účastníků souhlas s takovou změnou, žalobce takový souhlas nedal. Návrh [XX], který jako účastníka řízení navrhl nikoli žalobce, ale jeho otce J. N., nar. ..., měl být pro nedostatek aktivní i pasivní věcné legitimace účastníků řízení zamítnut. Žádost přitom neměla žádné nedostatky, žadatel uvedl všechny její náležitosti ve smyslu § 45 a násl. a § 37 odst. 2 správního řádu. Nesprávné označení navrhovatele a dalšího účastníka řízení nebylo překážkou zahájení řízení, řízení bylo zahájeno a mělo být rozhodnuto o nevyhovění žádosti.
8. Správnímu orgánu I. stupně žalobce vytýkal, že při ústním jednání dne 25. 7. 2018 poučil [XX] o nutnosti změny účastníků řízení, čímž předjímal výsledek rozhodnutí mimo rozsah poučovací povinnosti. Žalobce se dovolával rozhodnutí Vrchního soudu v Praze ze dne 25. 5. 1993, sp. zn. 3 Cdo 70/93, nález Ústavního soudu ze dne 3. 1. 1996, sp. zn. I. ÚS 56/95. Věcná legitimace vyplývá z hmotného nikoli z procesního práva, proto se žalovaný mylně odvolává na § 45 odst. 2 správního řádu, což žalobce dovozoval z usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 11. 2016, sp. zn. 29 NSCR 4/2016. Žalobce zdůraznil, že povinnost poskytnout účastníku řízení poučení se týká výlučně jeho procesních práv a povinností, nikoli práva hmotného, což vyplývá rovněž z § 4 odst. 2 a § 7 odst. 1 správního řádu.
9. V dalším žalobním bodu žalobce namítal, že nebyla splněna podmínka zániku užívacího práva dle § 12 odst. 1 písm. c) zákona o evidenci obyvatel. Uvedl, že prvostupňovému rozhodnutí vytýkal, že užívací právo nezaniklo. Žalovaný pak změnil odůvodnění prvoinstančního orgánu tak, že dovodil, že žalobci užívací právo nikdy nevzniklo a neexistovalo, aniž by provedl jakýkoli důkaz, či uvedl, z čeho jeho názor vychází a je tak v souladu s názorem Nejvyššího správního soudu v rozsudku ze dne 6. 11. 2014, sp. zn. 10 As 125/2014. Žalobce namítal, že v průběhu prvoinstančního řízení nebyl vznik užívacího titulu zpochybněn, rozhodnutí hovořilo o jeho zániku odstěhováním svolitele. Pokud v průběhu odvolacího řízení došlo k diametrální změně, žalobce namítal, že mu tato skutečnost dříve nebyla známa. Dále uvedl, že mu užívací právo vzniklo narozením do rodiny nájemce, na podporu tohoto závěru citoval rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 10. 2013, sp. zn. 9 As 121/2014 (*pozn. soudu* správně sp. zn. 9 As 121/2012), podle něhož mají členové rodiny, případně domácnosti zpravidla odvozený titul k bydlení založený na rodinně právních vztazích a svědčí jim odvozený titul k užívání s tím, že v takovém případě je právo užívání bytu odhlašované osoby odvozeno od souhlasu odhlašovatele (či jiné osoby) a k prokázání zániku užívacího práva je nutné doložit pouze odvolání tohoto souhlasu. K závěru žalovaného, že ze spisové dokumentace je zřejmé, že se žalobce opakovaně k věci vyjádřil, ale užívání objektu nezpochybnil, žalobce citoval jinou pasáž rozhodnutí, ve které žalovaný naopak uváděl, že se žalobce ve věci

nevyjadřoval. Žalobce se odkázal na § 12 odst. 3 zákona o evidenci obyvatel, podle něhož
 důkazní břemeno leží
 na straně žalobce, návrh Tomáše Janušky měl být zamítnut.

10. Pokud žalovaný označil jeho námitky za pozdně podané v rámci koncentrace řízení dle § 85 odst. 4 správního řádu, namítal žalobce, že se nejednalo o žádné nové skutečnosti nebo důkazy, který by mohl uplatnit dříve, ale pouze o námitky, které byly součástí proti nezákonnému prvoinstančnímu rozhodnutí. Pokud ve spisu není hodnocení výpovědí, zdůvodnění a právní argumentace, byly tyto skutečnosti zřejmé pouze z prvostupňového rozhodnutí.

III. Vyjádření žalovaného

11. Žalovaný po citaci § 12 zákona o evidenci obyvatel shrnul, že se žalobce minimálně od roku 2010 v místě trvalého pobytu nezdržuje, nebyl vlastníkem, spoluvlastníkem, ani nájemníkem nemovitosti, nesvědčilo mu tedy užívací právo k vymezené části objektu, jehož adresa byla v evidenci obyvatel uvedena jako místo trvalého pobytu, a proto byly splněny podmínky po zrušení údaje o místu jeho trvalého pobytu.

12. K námitce nedostatku aktivní a pasivní legitimace žalovaný poznamenal, že již z podaného návrhu je zřejmé, že byl podán [REDACTED], a z příloh, že tato osoba je jednatelem společnosti [REDACTED] kterou byl oprávněn samostatně zastupovat a která je vlastníkem nemovitosti, v níž měl žalobce údaj o trvalém pobytu evidován. Námitky vůči legitimaci k podání návrhu začal žalobce uplatňovat až poté, co žalovaný v písemnosti ze dne 13. 6. 2018 prvoinstanční orgán sám upozornil, že z návrhu není zřejmé, zda byl návrh podán Tomášem Januškou jako zástupcem uvedené společnosti a pro upřesnění věci označil za vhodné, aby návrh pan Januška upřesnil. Při osobním podávání návrhu byl navrhovatel správním orgánem v souladu s § 45 odst. 2 správního řádu poučen a dotázán, zda údaje v návrhu jsou správné, načež si navrhovatel uvědomil, že udělal chybu v datu narození účastníka řízení a návrh podal bez této chyby, tudíž od počátku řízení nebylo pochyb o tom, kdo je účastníkem řízení.

Protože z provedené změny nebylo zřejmé, zda byla provedena s vědomím navrhovatele, žalovaný opět v písemnosti ze dne 13. 6. 2018 doporučil, aby navrhovatel v zájmu vyšší jednoznačnosti svůj návrh upřesnil. Podle žalovaného není námitka žalobce důvodná, protože od počátku bylo jasné, kdo žádost podal a komu je navrhováno zrušení trvalého pobytu, tedy kdo má v řízení postavení účastníka. V průběhu řízení se účastníci řízení nezměnili, z řízení ani nevystoupili ani do něho nově nevstoupili, k žádné záměně bez vědomí účastníka řízení nedošlo.

13. K poučení správního orgánu, které by předjímalo eventuální výsledek řízení, žalovaný konstatoval, že z protokolu o ústním jednání není zřejmé, že by byl navrhovatel poučován o nutnosti změny účastníků řízení, jak žalobce namítá, v protokolu není poučování zaznamenáno, protokol obsahuje pouze sdělení navrhovatele, že návrh uvedeného dne doplnil. Fakticky se nejednalo o změnu původního návrhu, nýbrž jednoznačné potvrzení údajů v něm

uvedených, tedy že návrh podal navrhovatel jako jednatel společnosti, a to na osobu [XX], nar. [XX].

14. Podle žalovaného odvozené užívací právo žalobce zaniklo spolu se zánikem primárního užívacího práva jeho otce v roce 2010, v době podání návrhu již neexistovalo, nebylo třeba zánik užívacího práva prokazovat. Pokud se novou nájemkyní bytu stala [XX], vzniklo primární užívací právo nově této nájemkyni.
15. Dále žalovaný uvedl, že námitky, které žalobce uplatnil v odvolání, mohl nepochybně uplatnit již v průběhu řízení. Žalobce nereagoval ani poté, kdy ho prvoinstanční orgán nad rámec svých povinností vyzval, aby se vyjádřil k podkladům rozhodnutí. Žalovaný však i na tyto námitky, které žalobce uplatnil nově až ve svém odvolání, reagoval a vypořádal se s nimi.
16. V závěru svého vyjádření žalovaný shrnul, že navrhovatel, v řízení zastoupený [XX], byl k podání návrhu oprávněn, neexistují pochybnosti o tom, že žalobce nemovitost na uvedené adrese několik let neužívá. V minulosti mu svědčil pouze odvozený užívací titul k nemovitosti, a to užívací právo odvozené od primárního užívacího práva jeho otce, které však zaniklo ukončením nájemní smlouvy, došlo tak i k zániku užívacího práva odvozeného. Žalovaný sice zjistil některá formální pochybení prvostupňového orgánu, ale v průběhu celého řízení účastníci věděli, v jaké věci je řízení vedeno, znali ostatní účastníky řízení, nebyli v průběhu řízení kráceni na svých právech, mohli uplatňovat práva a podmínky podmiňující zrušení údaje o místu trvalého pobytu byly splněny. Podle žalovaného jsou žalobní námitky nedůvodné.

IV. Replika

17. Na vyjádření žalovaného žalobce reagoval replikou. Zpochybnil, jak si mohl žalovaný pamatovat úkon, který není obsahem správního spisu. Jak změnil navrhovatel údaje z [XX] na [XX] a z údaje [XX], [XX], na údaj [XX], [XX], což je poznamenáno odlišným písmem v návrhu, žalovaný nevysvětlil.
18. K tvrzení žalovaného, že jeho odvozené užívací právo zaniklo současně se zánikem primárního užívacího práva otce, žalobce opět odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 10. 2013, sp. zn. 9 As 121/2014, z něhož dovozoval, že od roku 1972 měl odvozený titul užívání, který vznikl narozením do rodiny manželů N., jimž svědčil společný nájem bytu manželů. Odvozený titul nemohl vzniknout souhlasem otce z roku 1996, jak tvrdil žalovaný. Primární užívací právo nezaniklo, navrhovatel měl prokázat zánik společného nájmu bytu manželů, což neprovedl, a vzhledem k tomu, že k němu nedošlo, ani nemohl. Žalovaný toto neprokazoval. Pro případ, že by odhlášením otce [XX] zaniklo jeho užívací právo, nezaniklo tím primární užívací právo druhého z manželů [XX]. Dále
není
pravdou,
že novou nájemkyní se stala [XX], jak uvedl žalovaný ve vyjádření.
19. Žalobce připustil, že v námitce mýnil § 82 nikoliv § 85 správního řádu. Žalovaný však neuvedl, kdy bylo provedeno poučení o koncentraci řízení. K vyjádření žalovaného, že se žalobce nestaral o ochranu svých práv, odkázal na povinnost navrhovatele ohlašově

prokázat zánik užívacího práva a neužívání objektu. Podle žalobce se tyto skutečnosti snažila prokazovat sama ohlašovna. Žalobce se dále neztotožnil s výpovědí svědkyně [XX], kterou nezná, kdy z reklamace pošty ze dne 24. 11. 2016 založené ve spise vyplývá, že zásilka byla dodána zpět s tím, že adresát je na uvedené adrese neznámý. Žalobce uvedl, že doplňuje žalobní body na základě vyjádření žalovaného, trval na tom, že nebyla splněna ani jedna podmínka pro zrušení údaje o místu trvalého pobytu.

V. Posouzení věci krajským soudem

20. Napadené rozhodnutí a řízení, které jeho vydání předcházelo, krajský soud posoudil v řízení dle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), a to v rozsahu a mezích uplatněných žalobních bodů dle § 75 odst. 2 s. ř. s., přitom vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu, v souladu s § 75 odst. 1 s. ř. s.
21. Předmětem soudního přezkumu je rozhodnutí žalovaného ve spojení s prvostupňovým rozhodnutím o zrušení údaje o místu trvalého pobytu žalobce na adrese [XX], podle § 12 odst. 1 písm. c), odst. 2 zákona o evidenci obyvatel.
22. Podmínky pro zrušení údaje o místu trvalého pobytu upravuje § 12 odst. 1 písm. c) zákona o evidenci obyvatel tak, že ohlašovna rozhodne o zrušení údaje o místu trvalého pobytu, zaniklo-li užívací právo občana k objektu nebo vymezené části objektu, jehož adresa je v evidenci obyvatel uvedena jako místo trvalého pobytu občana, a neužívá-li občan tento objekt nebo jeho vymezenou část. Podle odst. 2 ohlašovna rozhodne o zrušení údaje o místě trvalého pobytu podle odst. 1 písm. c) jen na návrh vlastníka objektu nebo jeho vymezené části nebo na návrh oprávněné osoby uvedené v § 10 odst. 6 písm. c). Navrhovatel je v takovém případě povinen existenci důvodů uvedených v odst. 1 písm. c) ohlašovně prokázat.
23. Z uvedeného vyplývá, že pro zrušení údaje o místu trvalého pobytu je kromě návrhu podaného oprávněnou osobou třeba splnit podmínku zániku užívacího práva osoby, jejíž údaj o místu trvalého pobytu k příslušnému objektu má být zrušen, a současně musí být splněna podmínka neužívání objektu touto osobou. Je to navrhovatel, kdo je povinen existenci důvodů rozhodných pro zrušení údaje o místu trvalého pobytu ohlašovně prokázat.
24. Žalobce především namítal nedostatek aktivní a pasivní legitimace účastníků správního řízení, z něhož napadená rozhodnutí vzešla.
25. Okruh účastníků správního řízení o zrušení údaje o místu trvalého pobytu vyplývá § 12 odst. 2 zákona o evidenci obyvatel ve spojení s § 27 správního řádu. Ohlašovna rozhodne o zrušení údaje o místu trvalého pobytu z důvodu dle § 12 odst. 1 písm. c) zákona o evidenci obyvatel pouze na návrh vlastníka objektu nebo jeho vymezené části nebo na návrh oprávněné osoby uvedené v § 10 odst. 6 písm. c). Navrhovatel je v souladu s § 27 odst. 1 správního řádu účastníkem řízení. Dle § 27 odst. 2 správního řádu je pak účastníkem

osoba, které se zrušení údaje o místu jejího trvalého pobytu týká, odhlašovaná osoba je nepochybně osobou dotčenou na svých právech ve smyslu uvedeného ustanovení.

26. Ve shodě se žalovaným má soud za to, že v řízení zahájeném na návrh podaný dne 26. 10. 2016 [XX] nedošlo k žádné nepřipustné záměně účastníků (jejich vstoupení či vystoupení z řízení), která by snad ze zákona vyžadovala souhlas žalobce. Žalobcovy argumenty analogickou aplikací § 92 o. s. ř. či závěry judikatury civilních soudů nejsou na místě, nejednalo se o civilní spor, ve kterém by byl okruh účastníků závislý na žalobním tvrzení, nejednalo se o žádné sporné řízení, a to ani ve smyslu § 141 správního řádu.
27. Již z podaného návrhu ze dne 26. 10. 2016 ve spojitosti s jeho přílohami vyplývá, že návrh byl podán [XX] jako jednatelem společnosti [XX]. Tato skutečnost byla prokázána výpisem z obchodního rejstříku ze dne 25. 10. 2016 (*pozn. soudu* nikoli z roku 2018, jak nesprávně uvedl žalovaný ve vyjádření k žalobě). Společnost [XX] je vlastníkem objektu č. p. [XX] na adrese [XX], [XX] která byla jako místo trvalého pobytu žalobce zapsána v evidenci obyvatel, což bylo při podání návrhu doloženo výpisem z katastru nemovitostí. [XX], soud v této skutečnosti nespatřuje překročení rámce § 45 odst. 2 správního řádu, neboť se jednalo pouze o upřesnění údaje o navrhovateli v souladu s podanými přílohami, ať již k němu došlo při osobním podání žádosti či snad později. Podle soudu bylo od počátku zřejmé, že návrh byl podán [XX] za uvedenou společnost, tedy vlastníkem objektu, tudíž osobou oprávněnou ve smyslu § 12 odst. 2 zákona o evidenci obyvatel. Ani správní orgán I. stupně neměl v tomto směru žádné pochybnosti, jak vyplývá již oznámení o zahájení správního řízení ze dne 2. 11. 2016. V této písemnosti správní orgán I. stupně totiž uvedl, že návrh byl podán [XX] za společnost [XX], která byla výslovně označena jako navrhovatel. Soud nesouhlasí s žalobcem, že návrh byl dne 26. 10. 2016 podán [XX] jako fyzickou osobou, a proto měl být zamítnut. Toto kategorické tvrzení žalobce vyvrací k návrhu připojené přílohy, z nichž vyplývá, že [XX] prokazoval při podání návrhu současně svoje oprávnění jednat za společnost [XX], stejně jako vlastnické právo této společnosti k dotčenému objektu, jakožto i nájemní vztah existující mezi společností a nájemkyní [XX] a nahlášení [XX] spolubydlící osoby. Doplnění návrhu při ústním jednání dne 25. 7. 2018 na jeho zadní straně bylo jednoznačně motivováno pokynem žalovaného, který v průběhu řízení vedl správní orgán I. stupně k tomu, aby byl z důvodu právní jistoty navrhovatel upřesněn v návrhu samotném tak, aby beze zbytku odpovídal přílohám návrhu, a aby z návrhu vyplývalo, že upřesnění bylo učiněno navrhovatelem.
28. Obdobně upřesnění návrhu v podobě uvedení data narození žalobce bylo učiněno s vědomím navrhovatele, jak vyplývá z upřesnění návrhu ze dne 25. 7. 2018, což považuje soud za rozhodující. Od počátku řízení bylo zřejmé, že navrhovatel požaduje zrušení zápisu o místu trvalého pobytu [XX] na uvedené adrese. Jestliže byl navrhovatel správním orgánem I. stupně veden k tomu, aby byl původně nesprávně uvedený údaj o datu narození opraven tak, aby se týkal osoby, jejíž místo trvalého pobytu bylo v objektu navrhovatele evidováno, nespatřuje v tomto soud postup, který by odporoval § 45 odst. 2 správního řádu a který by znamenal překročení poučovací povinnosti správního orgánu způsobem zakládajícím nerovnost účastníků řízení, ale naopak realizaci zásady výkonu veřejné správy

jako služby veřejnosti, vykovávané v součinnosti s dotčenými osobami podle § 4 odst. 1, odst. 2 správního řádu.

29. Lze dodat, že poučovací povinnost správních orgánů dle § 4 odst. 2 ve spojení s § 45 odst. 2 správního řádu je vnímána poměrně široce, netýká se striktně pouze procesních práv (z tohoto důvodu je nepřipadná žalobcová argumentace judikaturními závěry týkajícími se poučení soudu účastníků civilního sporného řízení), ale je realizována v závislosti na povaze úkonu a též vzhledem k osobním poměrům dotčené osoby (srov. *Jemelka, L., Pondělíčková, K., Bohadlo, D.* Správní řád. Komentář. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 34). Pokud tedy z podaného návrhu vyplývalo, že jím navrhovatel požaduje zrušení zápisu o místu trvalého pobytu J. N., které je jako místo trvalého pobytu evidováno na uvedené adrese objektu č. p. x, přičemž datum narození evidované osoby nebylo uvedeno správně (neodpovídalo evidované osobě), bylo v pořádku, pokud správní orgánu I. stupně pomohl navrhovateli tento nedostatek návrhu upřesnit, a to tak (veden opět pokynem žalovaného), aby bylo zřejmé, že upřesnění bylo učiněno navrhovatelem. Popsaný postup nepředstavoval žádné zkrácení práv žalobce, neboť ten od momentu, kdy s ním správní orgán I. stupně jednal jako s účastníkem řízení, věděl, čeho se řízení týká, co je v něm požadováno, kdo návrh podal a kdo za vlastníka objektu společnost XXXX jedná.

30. Nyní již k žalobnímu bodu, v němž žalobce namítal, že nebyl prokázán zánik jeho užívacího práva k bytu. Právem užívání ve smyslu § 12 zákona o evidenci obyvatel a prokázáním jeho zániku se zabýval žalobcem citovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu v Brně ze dne 23. 10. 2013, č. j. 9 As 121/2012-47 (rozsudky Nejvyššího správního soudu dostupné na www.nssoud.cz). Nejvyšší správní soud v uvedeném rozsudku upozornil na nutnost rozlišovat případy tzv. neodvozeného (originálního) práva užívání objektu, bytu od tzv. odvozeného právního titulu k bydlení. Uvedl přitom, že členové rodiny (zpravidla děti, manželka), případně domácnosti mají zpravidla odvozený titul k bydlení založený často na rodinně právních vztazích, když tento odvozený titul je založen na vyslovení souhlasu osoby, které svědčí neodvozený titul k užívání, s jejich spoluužíváním bytu či objektu. Podle Nejvyššího správního soudu „[v] případě, že je právo užívání bytu odhlašované osoby odvozeno od souhlasu odhlašovatele (či jiné osoby), k prokázání zániku užívacího práva je nutné doložit pouze odvolání tohoto souhlasu. ... Správní orgán prvního stupně (dále též „ohlašovna“), je dle zákona oprávněn v případě žádosti o zrušení údaje o místě trvalého pobytu osoby, které svědčí pouze odvozené právo k užívání bytu, k prokázání zániku užívacího práva odhlašované osoby požadovat pouze důkaz o odvolání souhlasu osoby, od jejíhož užívacího práva bylo právo odhlašované osoby odvozeno.“ Z uvedeného vyplývá, že doložení odvolání souhlasu s užíváním bytu odvozeným uživatelem je dostatečným důkazem k prokázání splnění první podmínky § 12 odst. 1 písm. c) zákona o evidenci pobytu a ohlašovna je povinna ho akceptovat. Pouze výjimečně mohou nastat situace, kdy by byly zjištěny okolnosti, které by zpochybňovaly možnost odvolání souhlasu s užíváním bytu či objektu osobou, která má odvozený užívací titul. Skutečnosti, které by zpochybňovaly možnost odvolání souhlasu s užíváním bytu či objektu, pak nezkoumá ohlašovna z úřední povinnosti, je nutno, aby je tvrdil a prokázal účastník řízení

(či jeho zástupce, pokud se jedná o nezletilé dítě), který se případně nemožnosti zrušení jeho odvozeného práva užívání bytu dovolává.

31. Rozhodnutí žalovaného je nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů, neboť nedává dostatečnou odpověď na otázku, na základě jakých skutkových a rovněž právních důvodů zaniklo žalobcovo užívací právo k bytu v dotčeném objektu. Správní orgán I. stupně v odůvodnění svého rozhodnutí ke splnění zákonných podmínek pro zrušení údaje o místu trvalého pobytu stručně konstatoval, že se z uvedené adresy v roce 2010 odstěhoval otec žalobce, který dal souhlas k přihlášení žalobce na uvedenou adresu v roce 1996. K námitce nepřezkoumatelnosti tohoto závěru uplatněné v odvolání žalovaný pouze skutečnosti uvedené v prvostupňovém rozhodnutí zopakoval, aniž by se blíže důvody zániku odvozeného užívacího práva žalobce zabýval. Zcela v rozporu s požadavkem judikatury Nejvyššího správního soudu (viz shora citovaný rozsudek ze dne ze dne 23. 10. 2013, č. j. 9 As 121/2012-47, který hovořil o důkazu odvolání souhlasu uživatelem, který má originální užívací právo, s užíváním bytu odhlašovanou osobou, které svědčí odvozený užívací titul) a v rozporu s vlastním konstatováním o odvozeném užívacím titulu žalovaný bez dalšího konstatoval, že žalobci žádné užívací právo ani nikdy nevzniklo, tudíž není třeba jeho zánik prokazovat a podmínka zániku užívacího práva se má za splněnou. Pokud žalovaný citoval závěry rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 11. 2014,

č. j. 10 As 125/2014-36, zcela pominul, že tento rozsudek se týkal skutkově jiného případu, kdy odhlašované osobě žádné užívací právo k objektu nebo jeho vymezené části nevzniklo a údaj o místu trvalého pobytu byl zapsán podle § 10 odst. 6 písm. c) zákona o evidenci obyvatel.

To však případ žalobce není, neboť, jak konstatovaly samy správní orgány, žalobci užívací právo k bytu v dotčeném objektu mělo vzniknout, byť odvozené, a to již v minulosti, nepochybně narozením do rodiny [XX] který žalobce k trvalému pobytu přihlašoval. Žalovaný byl tedy povinen zkoumat, zda byl navrhovatelem dostatečně prokázán zánik žalobcova odvozeného užívacího titulu k bytu v dotčené nemovitosti a zda jsou závěry prvoinstančního rozhodnutí v tomto směru dostatečné a v souladu se zákonem a judikaturními požadavky.

Pokud tak neučinil, trpí jeho rozhodnutí vadami ve smyslu § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

32. Zcela nekonzistentní postoj žalovaného pak dokresluje i obsah jeho vyjádření k žalobě. V něm žalovaný zcela v rozporu se závěrem vlastního rozhodnutí, že podmínka zániku užívacího práva žalobce byla splněna od počátku a v řízení se neprokazuje, neboť žalobci užívací právo vůbec nevzniklo, konstatoval, že žalobce odvozené užívací právo k bytu měl a důvody jeho zániku se zabýval. Teprve v reakci na názor žalovaného ve vyjádření k žalobě, že je chybný předpoklad o vzniku užívacího práva narozením do rodiny [XX], se žalobce dovolával existence nájemního vztahu jeho matky [XX], jemuž ostatně odpovídá tvrzení navrhovatele, že nájemní smlouva byla v roce 2010, kdy se odstěhoval [XX] starší, „převedená“ na [XX] a důvodem zániku užívacího práva má být skutečnost, že výlučná nájemkyně bytu [XX] jako spolubydlící osobu nahlásila pouze dceru [XX]. Soud pak musí přitakat žalobcově výtce v replice, že [XX] vskutku není nájemkyní bytu, jak žalovaný nesprávně uvedl ve vyjádření k žalobě.

33. Naopak jako nedůvodnou vyhodnotil soud žalobní výtku týkající se prokázání skutečnosti, že žalobce se v bytu na uvedené adrese nezdržuje. Opět nekonzistentní tvrzení žalovaného ohledně toho, zda se žalobce k věci vyjádřil či nikoli, nic nemění na tom, že navrhovatel neužívání bytu v předmětném domě dostatečně prokázal svědeckou výpovědí XX. Svědkyně jednoznačně vypověděla, že po dobu asi posledních 5 let, kdy v domě sama bydlí, v domě žalobce nikdy neviděla a v bytě bydlí pouze jeho sestra. Ojedinelé nepřevzetí doručované zásilky, o němž svědčí obsah správního spisu včetně reklamace doručení písemnosti, věrohodnost svědkyně nemohlo zpochybnit. V tomto směru se soud plně ztotožnil s hodnocením provedeného důkazu žalovaným, který zdůraznil, že svědkyně má na uvedené adrese evidovaný trvalý pobyt od 19. 3. 2013 a doručovanou zásilku si v jiném případě převzala. Samotné tvrzení svědkyně, že se žalobce na uvedené adrese nezdržuje a v bytě bydlí pouze jeho sestra, žalobce v průběhu řízení relevantně nezpochybnil.
34. K závěru žalovaného, že žalobce uplatnil své námitky v rozporu se zásadou koncentrace vyjádřenou v § 82 odst. 4 správního řádu, se kterým žalobce nesouhlasil, soud uvádí následující. Ustanovení § 82 odst. 4 správního řádu, podle něhož se k novým skutečnostem a k návrhům na provedení nových důkazů v odvolání nebo v průběhu odvolacího řízení, přihlédne jen tehdy, jde-li o takové skutečnosti nebo důkazy, které účastník nemohl uplatnit dříve, zakotvuje koncentraci řízení, jež má účastníkům řízení zamezit neustálému předkládání nových skutečností a důkazů. Je tak na účastnících řízení, aby veškeré známé skutečnosti, námitky a důkazní návrhy uplatnili již v řízení před správním orgánem prvního stupně. Nepřihlédnutí k novým skutečnostem a důkazním návrhům je však omezeno s ohledem na ostatní principy, na nichž stojí správní řízení (např. nemožnost aplikovat tuto zásadu v sankčním řízení – viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 1. 2009, č. j. 1 As 96/2008-115, publ. ve Sb. NSS 1856/2009), resp. s ohledem na zákonem stanovený rozsah přezkumu ze strany odvolacího orgánu (např. neuplatnění této zásady při posuzování účastenství – viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 5. 2017, č. j. 9 As 154/2016-31).
35. Obecnému výkladu § 82 odst. 4 správního řádu ze strany žalovaného nelze v podstatě ničeho vytknout. Nicméně žalovaný při jeho aplikaci na daný případ v skutku pominul, že v odvolání a jeho doplnění šlo nikoli o nové skutečnosti ve smyslu nových skutkových okolností a nové návrhy na doplnění dokazování, nýbrž o námitky, v nichž žalobce namítal konkrétní vady postupu správního orgánu prvního stupně, zejména při určení okruhu účastníků řízení a při realizaci poučovací povinnosti, a nezákonnost rozhodnutí, resp. též nepřezkoumatelnost závěrů o zániku jeho užívacího práva. Námitky takové povahy nemůže odvolací orgán vyhodnotit jako opožděné, uplatněné v rozporu se zásadou koncentrace odvolacího řízení. Soud má však za rozhodující, že se žalovaný v napadeném rozhodnutí všemi hlavními odvolacími námitkami zabýval a v odůvodnění rozhodnutí (byť poznamenal, že tak činí nad rámec svých povinností) žalobcovy námitky vypořádal. Žalovaný tak provedl přezkum napadeného rozhodnutí v intencích § 89 odst. 2 správního řádu a jeho rozhodnutí

nelze
za nepřezkoumatelné z důvodu pominutí odvolacích námitek.

považovat

VI. Závěr a náklady řízení

36. Ze shora uvedených důvodů tedy soud napadené rozhodnutí žalovaného zrušil pro vady řízení podle § 78 odst. 1 ve spojení s § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s., a to bez jednání v souladu s § 51 odst. 2 ve spojení s § 76 odst. 1 s. ř. s., a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení podle § 78 odst. 4 s. ř. s.
37. V dalším řízení je žalovaný vysloveným právním názorem soudu vázán podle § 78 odst. 5 s. ř. s. Bude jeho povinností znovu se zabývat splněním první zákonné podmínky ve smyslu § 12 odst. 1 písm. c) ve spojení s § 12 odst. 2 zákona o evidenci obyvatel, tj. tím, zda žalobci
svědčilo
či nesvědčilo užívací právo k bytu č. x v objektu č. p. x na uvedené adrese, a jakého bylo povahy, a pokud žalobci byť odvozený titul k užívání dotčeného bytu svědčil, bude muset žalovaný řádně a přezkoumatelným způsobem zhodnotit, zda navrhovatel prokázal zánik užívacího práva žalobce a svoje skutkové i právní závěry v souladu s § 68 odst. 3 správního řádu v odůvodnění svého rozhodnutí uvést. Žalovaný by přitom neměl pominout také důvody,
pro které navrhovatel návrh na zrušení údaje o místu trvalého pobytu žalobce podal. Tedy, že zánik užívacího práva žalobce navrhovatel odvozoval od toho, že nájemkyně bytu V. N. jako spolubydlící osobu, tedy osobu, která s ní bytu na základě jejího svolení užívá, nahlásila pouze P. N.
38. Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 1 věta první s. ř. s., podle kterého účastník, který měl ve věci plný úspěch, má právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl.
39. V souzeném případě byl úspěšný žalobce, soud mu proto proti žalovanému přiznal právo na náhradu nákladů řízení. Náklady řízení jsou tvořeny zaplaceným soudním poplatkem ve výši 3 000 Kč a soud uložil žalovanému, aby tuto částku nahradil žalobci v přiměřené lhůtě
30
dnů
od právní moci tohoto rozsudku.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat **kasační stížnost** ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty

na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Liberci dne 1. srpna 2019.

Mgr. Lucie Trejbalová
předsedkyně senátu